

USTAWA
z dnia 27 czerwca 1997 r.
o partiach politycznych

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Partia polityczna jest dobrowolną organizacją, występującą pod określoną nazwą, stawiającą sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej.
2. Partia polityczna może korzystać z praw wynikających z ustaw po uzyskaniu wpisu do ewidencji partii politycznych.

Art. 2.

1. Członkami partii politycznych mogą być obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, którzy ukończyli 18 lat.
2. Zakaz przynależności do partii politycznych określają odrębne ustawy.

Art. 3.

Partia polityczna opiera swoją działalność na pracy społecznej członków; do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

Art. 4.

Organy władzy publicznej są obowiązane do równego traktowania partii politycznych.

Art. 5.

Partiom politycznym zapewnia się dostęp do publicznej radiofonii i telewizji na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Opracowano na podstawie: tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089, z 2003 r. Nr 57, poz. 507, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1398, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 213, poz. 1652, z 2010 r. Nr 254, poz. 1702.

Art. 6.

Partie polityczne nie mogą wykonywać zadań zastrzeżonych w przepisach prawa dla organów władzy publicznej ani zastępować tych organów w wykonywaniu ich zadań.

Art. 7.

Partia polityczna nie może posiadać jednostek organizacyjnych w zakładach pracy.

Rozdział 2**Struktura i zasady działania partii politycznych****Art. 8.**

Partie polityczne kształtują swoje struktury oraz zasady działania zgodnie z zasadami demokracji, w szczególności przez zapewnienie jawności tych struktur, powoływania organów partii w drodze wyborów i podejmowania uchwał większością głosów.

Art. 9.

1. Statut partii politycznej określa jej cele, strukturę i zasady działania, a w szczególności:
 - 1) nazwę, skrót nazwy i siedzibę partii;
 - 2) sposób nabywania i utraty członkostwa;
 - 3) prawa i obowiązki członków;
 - 4) organy partii, w tym organy reprezentujące partię na zewnątrz oraz uprawnione do zaciągania zobowiązań majątkowych, ich kompetencje oraz czas trwania ich kadencji;
 - 5) tryb dokonywania wyboru organów partii i uzupełniania składów tych organów;
 - 6) sposób zaciągania zobowiązań majątkowych, uzyskiwania środków finansowych oraz tryb sporządzania i zatwierdzania informacji o działalności finansowej partii;
 - 7) zasady tworzenia i znoszenia terenowych jednostek organizacyjnych partii;
 - 8) zasady dokonywania zmian statutu;
 - 9) sposób rozwiązania się partii oraz tryb połączenia z inną partią lub innymi partiami.
2. Statut partii politycznej uchwała zgromadzenie ogólne członków partii lub zgromadzenie ich demokratycznie wybranych przedstawicieli.

Art. 10.

Członek partii politycznej ma prawo do wystąpienia z niej.

Rozdział 3

Ewidencja partii politycznych

Art. 11.

1. Partię polityczną zgłasza się do ewidencji partii politycznych, zwanej dalej „ewidencją”, prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Warszawie, zwany dalej „Sądem”.
2. Zgłoszenie powinno zawierać nazwę, skrót nazwy i określenie adresu siedziby partii politycznej oraz imiona, nazwiska i adresy osób wchodzących w skład organów uprawnionych w statucie do reprezentowania partii na zewnątrz oraz do zaciągania zobowiązań majątkowych. Do zgłoszenia można załączyć wzorec symbolu graficznego partii politycznej.
3. Do zgłoszenia należy załączyć:
 - 1) statut partii politycznej;
 - 2) wykaz zawierający imiona, nazwiska, adresy zamieszkania, numery ewidencyjne PESEL i własnoręczne podpisy popierających zgłoszenie co najmniej 1000 obywateli polskich, którzy ukończyli 18 lat i mają pełną zdolność do czynności prawnych; każda strona wykazu powinna być opatrzona adnotacją zawierającą nazwę partii politycznej zgłaszanej do ewidencji.
4. Do zbierania podpisów osób popierających zgłoszenie, o których mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 lipca 1990 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. Nr 51, poz. 297, z 1999 r. Nr 41, poz. 412, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i z 2001 r. Nr 46, poz. 499).
5. Nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny partii politycznej powinny odróżniać się wyraźnie od nazw, skrótów nazw i symboli graficznych partii już istniejących.
6. Zgłoszenia dokonują 3 osoby spośród osób, o których mowa w ust. 2, przyjmując odpowiedzialność za prawdziwość danych zawartych w zgłoszeniu.

Art. 12.

1. Sąd dokonuje wpisu partii politycznej do ewidencji niezwłocznie, jeżeli zgłoszenie jest zgodne z przepisami prawa.
2. Przez wpis rozumie się także zmianę oraz wykreślenie wpisu.
3. Sprawy o wpis do ewidencji rozpoznaje się na posiedzeniu niejawnym; Sąd może zarządzić wyznaczenie rozprawy.
4. Sąd wydaje orzeczenie w formie postanowienia.
5. Od postanowienia w przedmiocie wpisu przysługuje apelacja, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Art. 13.

1. Jeżeli zgłoszenie partii politycznej do ewidencji zostało dokonane z naruszeniem przepisów art. 11 ust. 2–6, Sąd wzywa zgłaszających do usunięcia stwierdzonych wad w wyznaczonym przez siebie terminie, nie dłuższym niż 3 miesiące.

2. W przypadku nieusunięcia wad w terminie i w sposób wskazany przez Sąd, Sąd wydaje postanowienie o odmowie wpisu partii politycznej do ewidencji.
3. Postanowienie może być zaskarżone w terminie 14 dni od jego doręczenia lub ogłoszenia na posiedzeniu jawnym.

Art. 14.

1. W razie powstania wątpliwości co do zgodności z Konstytucją celów lub zasad działania partii politycznej określonych w statucie, zgodnie z art. 9 ust. 1, lub w programie partii Sąd zawiesza postępowanie, o którym mowa w art. 12, i występuje do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności celów partii politycznej z Konstytucją.
2. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1, zażalenie nie przysługuje.
3. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny wyda orzeczenie o sprzeczności celów partii politycznej z Konstytucją, Sąd odmawia wpisu partii do ewidencji.
4. Postanowienie Sądu, o którym mowa w ust. 3, nie podlega zaskarżeniu.

Art. 15.

Prawomocne postanowienia Sądu w sprawach o wpis do ewidencji ogłasza się nieodpłatnie w „Monitorze Sądowym i Gospodarczym” oraz przekazuje Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 16.

Partia polityczna nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do ewidencji.

Art. 17.

Nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny partii politycznej zgłoszonej do ewidencji w sposób określony w art. 11 korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla dóbr osobistych.

Art. 18.

1. Ewidencja wraz z tekstami statutów partii politycznych jest jawna.
2. Każdemu przysługuje prawo otrzymywania od Sądu uwierzytelnionych odpisów i wyciągów z ewidencji i statutów partii politycznych.
3. Odpisy i wyciągi podlegają opłacie. Opłaty te stanowią dochód budżetu państwa.
4. (uchylony).

Art. 19.

1. Partia polityczna jest obowiązana zawiadomić Sąd o:
 - 1) zmianie statutu partii;
 - 2) zmianie adresu siedziby partii;
 - 3) zmianach w składzie organów uprawnionych w statucie do reprezentowania partii na zewnątrz oraz do zaciągania zobowiązań majątkowych.

2. Partia polityczna zawiadamia Sąd o zmianach określonych w ust. 1 niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia dokonania tych zmian.

Art. 20.

1. W przypadku niespełnienia przez partię polityczną wymogów określonych w art. 19 Sąd wzywa właściwy organ partii politycznej do złożenia wyjaśnień lub uzupełnienia brakujących danych w wyznaczonym przez siebie terminie, nie krótszym niż 3 miesiące. W razie powstania wątpliwości Sąd bada, czy dochowany został tryb dokonywania wyboru organów partii oraz uzupełniania składów tych organów, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 5.
2. W razie bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, Sąd wydaje postanowienie o wykreśleniu wpisu partii politycznej z ewidencji.

Art. 21.

1. Jeżeli partia polityczna wprowadzi do statutu zmiany niezgodne z postanowieniami art. 8, Sąd może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności z Konstytucją celów lub zasad działania partii politycznej.
2. Przepisy art. 14 ust. 2–4 stosuje się odpowiednio.

Art. 22.

W sprawach o wpis partii politycznej do ewidencji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy, z tym że kasacja przysługuje jedynie od postanowień sądu drugiej instancji w przedmiocie wpisu lub wykreślenia wpisu z ewidencji.

Art. 23.

Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób prowadzenia ewidencji partii politycznych oraz szczegółowe zasady wydawania odpisów i wyciągów, o których mowa w art. 18.

Rozdział 4

Finanse i finansowanie partii politycznych

Art. 23a.

Źródła finansowania partii politycznych są jawne.

Art. 24.

1. Majątek partii politycznej powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, z dochodów z majątku oraz z określonych ustawami dotacji i subwencji.
2. Majątek partii politycznej może być przeznaczony tylko na cele statutowe lub charytatywne.

3. Partia polityczna nie może prowadzić działalności gospodarczej.
4. Partia polityczna może pozyskiwać dochody z majątku pochodzące jedynie:
 - 1) z oprocentowania środków zgromadzonych na rachunkach bankowych i lokatach;
 - 2) z obrotu obligacjami Skarbu Państwa i bonami skarbowymi Skarbu Państwa;
 - 3) ze zbycia należących do niej składników majątkowych;
 - 4) z działalności, o której mowa w art. 27.
5. Partia polityczna może użyczać posiadane przez siebie nieruchomości i lokale jedynie na biura poselskie, senatorskie oraz biura radnych gminy, powiatu albo województwa.
6. Partia polityczna nie może przeprowadzać zbiórek publicznych.
7. Partia polityczna może zaciągać kredyty bankowe na cele statutowe.
8. Partia polityczna może gromadzić środki finansowe jedynie na rachunkach bankowych, z zastrzeżeniem art. 26a.

Art. 25.

1. Partii politycznej mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem przepisów art. 24 ust. 4 i 7, art. 28 ust. 1 oraz przepisów ustaw dotyczących wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego w zakresie dotacji podmiotowej.
2. (uchylony).
3. (uchylony).
4. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz partii politycznej, z wyłączeniem składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę, oraz wpłat na Fundusz Wyborczy partii politycznej, nie może przekraczać w jednym roku 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę.
- 4a. Przepisy ust. 1 i 4 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.
5. Jednorazowa wpłata kwoty przekraczającej minimalne wynagrodzenie za pracę, ustalane na podstawie odrębnych przepisów, obowiązujące w dniu poprzedzającym wpłatę, może być dokonywana na rzecz partii politycznej jedynie czekiem rozrachunkowym, przelewem lub kartą płatniczą.

Art. 25a.

1. Poręczycielem kredytu, o którym mowa w art. 24 ust. 7, może być wyłącznie obywatel polski mający miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z tym że zobowiązanie poręczyciela nie może być wyższe od wymienionej w art. 25 ust. 4 łącznej sumy wpłat od osoby fizycznej.

2. Poręczenie kredytu, o którym mowa w ust. 1, jest niezbywalne.

Art. 26. (uchylony).

Art. 26a.

Obowiązek gromadzenia środków pieniężnych przez partię polityczną na rachunkach bankowych nie dotyczy kwot ze składek członkowskich w wysokości nieprzekraczającej od jednego członka w jednym roku minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę, pozostawionych w terenowych jednostkach organizacyjnych partii – z przeznaczeniem na pokrycie wydatków związanych z bieżącą działalnością.

Art. 27.

Prowadzenie przez partię polityczną działalności własnej polegającej na sprzedaży tekstu statutu lub programu partii, a także przedmiotów symbolizujących partię i wydawnictw popularyzujących cele i działalność partii politycznej oraz na wykonywaniu odpłatnie drobnych usług na rzecz osób trzecich z wykorzystaniem posiadanego sprzętu biurowego nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu odrębnych przepisów.

Art. 28.

1. Partia polityczna, która:

- 1) w wyborach do Sejmu samodzielnie tworząc komitet wyborczy otrzymała w skali kraju co najmniej 3% ważnie oddanych głosów na jej okręgowe listy kandydatów na posłów albo
- 2) w wyborach do Sejmu weszła w skład koalicji wyborczej, której okręgowe listy kandydatów na posłów otrzymały w skali kraju co najmniej 6% ważnie oddanych głosów,

ma prawo do otrzymywania przez okres kadencji Sejmu, w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie, subwencji z budżetu państwa na działalność statutową, zwanej dalej „subwencją”.

2. Subwencja przysługująca koalicji wyborczej partii politycznych dzielona jest na rzecz partii wchodzących w jej skład w proporcjach określonych w umowie zawierającej koalicję wyborczą. Proporcje określone w tej umowie nie mogą być zmienione.
3. Umowa zawierająca koalicję wyborczą przedkładana jest do rejestracji w Państwowej Komisji Wyborczej pod rygorem nieważności.
4. Jeżeli partie polityczne wchodzące w skład koalicji wyborczej nie określiły w umowie zawierającej koalicję wyborczą proporcji, o których mowa w ust. 2, subwencja nie przysługuje.
5. W przypadku rozwiązania się koalicji wyborczej po uzyskaniu prawa do subwencji, subwencja przysługuje partiom politycznym wchodzącym w skład koalicji wyborczej w proporcjach określonych w umowie zawierającej koalicję wyborczą.

6. Subwencja, o której mowa w ust. 1, przysługuje poczynając od 1 stycznia roku następującego po roku, w którym odbyły się wybory. Subwencja wypłacana jest do końca roku, w którym odbywają się kolejne wybory, z zastrzeżeniem art. 32.

Art. 29.

1. Wysokość rocznej subwencji, o której mowa w art. 28, dla danej partii politycznej albo koalicji wyborczej ustalana jest na zasadzie stopniowej regresji proporcjonalnie do łącznej liczby głosów ważnych oddanych na listy okręgowe kandydatów na posłów tej partii albo koalicji wyborczej, w rozbiciu na liczby głosów odpowiadające poszczególnym przedziałom określonym w procentach, według następującego wzoru:

$$S = W_1 \times M_1 + W_2 \times M_2 + W_3 \times M_3 + W_4 \times M_4 + W_5 \times M_5$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- S – kwotę rocznej subwencji,
 W_{1-5} – liczby głosów kolejno obliczane dla każdego wiersza poniższej tabeli, podane odrębnie w wyniku rozbicia łącznej liczby głosów ważnych oddanych w skali kraju łącznie na listy okręgowe kandydatów na posłów danej partii politycznej albo koalicji wyborczej, odpowiednio do wyznaczonego w procentach przedziału,
 M_{1-5} – wysokość kwoty w złotych dla kolejnych wierszy poniższej tabeli:

Wiersz	Głosy ważne oddane w całym kraju łącznie na listy okręgowe kandydatów na posłów danej partii politycznej albo koalicji wyborczej w rozbiciu odpowiednio dla każdego przedziału		Wysokość kwoty za jeden głos (M)
	procent	liczba głosów (W)	
1	do 5%		5 złotych 77 groszy
2	powyżej 5% do 10%		4 złote 61 groszy
3	powyżej 10% do 20%		4 złote 4 grosze
4	powyżej 20% do 30%		2 złote 31 groszy
5	powyżej 30%		87 groszy

2. Roczna subwencja, w kwocie ustalonej na podstawie ust. 1 i art. 28, jest każdego roku w okresie kadencji Sejmu wypłacana danej partii politycznej w czterech równych kwartalnych ratach, z zastrzeżeniem art. 32.
3. Podstawę wypłacenia subwencji stanowi złożenie przez organ partii politycznej statutowo uprawniony do jej reprezentowania na zewnątrz, w terminie do 31

marca każdego roku, wniosku o wypłacenie subwencji na dany rok, sporządzonego na urzędowym formularzu i potwierdzonego przez Państwową Komisję Wyborczą w przedmiocie uprawnienia do subwencji oraz jej wysokości.

4. Środki finansowe pochodzące z subwencji gromadzi się na osobnym subkoncie rachunku bankowego partii politycznej. Przekazania subwencji na wskazany przez partię polityczną rachunek bankowy dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.
5. Pierwsza kwartalna rata przysługującej partii politycznej subwencji wypłacona zostanie najpóźniej 30 dnia od dnia ogłoszenia przez Państwową Komisję wyborczą w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” informacji o przyjętych i odrzuconych sprawozdaniach wyborczych komitetów wyborczych.
6. (uchylony).
7. (uchylony).

Art. 30.

1. Partia polityczna tworzy Fundusz Ekspercki.
2. Środki finansowe gromadzone w ramach Funduszu Eksperckiego mogą pochodzić jedynie z wpłat własnych partii politycznej.
3. Partia polityczna, która otrzymuje subwencję, przekazuje od 5% do 15% subwencji na Fundusz Ekspercki.
4. Środki finansowe zgromadzone w ramach Funduszu Eksperckiego mogą być wykorzystane na finansowanie ekspertyz prawnych, politycznych, socjologicznych i społeczno-ekonomicznych oraz finansowanie działalności wydawniczo-edukacyjnej, związanych z działalnością statutową partii politycznej.
5. Środki finansowe Funduszu Eksperckiego gromadzi się na oddzielnym subconcie rachunku bankowego partii politycznej.

Art. 31.

1. W razie połączenia się partii politycznej z inną partią lub partiami subwencja, o której mowa w art. 28, przysługuje nowej partii w wysokości równej sumie subwencji ustalonych dla łączących się partii.
2. Subwencja jest wypłacana na podstawie wniosku złożonego przez właściwy organ nowej partii politycznej, począwszy od miesiąca, w którym Sąd dokonał odpowiedniego wpisu w ewidencji.
3. W przypadkach, o których mowa w art. 45, subwencja przysługująca partii politycznej nie jest wypłacana począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym partia polityczna rozwiązała się lub Sąd zarządził jej likwidację.

Art. 32.

W razie skrócenia kadencji Sejmu prawo do subwencji przysługujących partiom politycznym wygasa z końcem kwartału, w którym zakończyła się kadencja Sejmu.

Art. 33.

1. Wydatki związane z subwencją pokrywane są z budżetu państwa w części Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółowy tryb składania wniosku, o którym mowa w art. 29 ust. 3, oraz szczegółowe zasady wypłacania subwencji;
 - 2) po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, wzór urzędowego formularza wniosku, o którym mowa w art. 29 ust. 3.

Art. 34.

1. Partie polityczne sporządzają coroczną informację finansową o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach, zwaną dalej „informacją”.
2. Partie polityczne składają informację za rok kalendarzowy Państwowej Komisji Wyborczej w terminie do 31 marca następnego roku.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, wraz z niezbędnymi wyjaśnieniami co do sposobu jej sporządzania, i zakres zawartych w niej danych, tak aby umożliwiły w szczególności rzetelną weryfikację danych dotyczących przeznaczenia pieniędzy z subwencji, w tym z Funduszu Eksperckiego.
4. Informacja składana jest wraz z załączoną opinią i raportem biegłego rewidenta, którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza. Koszty sporządzenia opinii i raportu pokrywane są przez Krajowe Biuro Wyborcze.
- 4a. Informację składa się na piśmie oraz na informatycznym nośniku danych, którego rodzaj i format oprogramowania określa minister właściwy do spraw finansów publicznych w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3.
5. Informację Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie 14 dni od dnia złożenia jej Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 34a.

1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia informacji:
 - 1) przyjmuje informację bez zastrzeżeń;
 - 2) przyjmuje informację ze wskazaniem uchybień;
 - 3) odrzuca informację.
- 1a. Odrzucenie informacji następuje w razie stwierdzenia wykorzystania przez partię polityczną środków z otrzymanej subwencji na cele niezwiązane z działalnością statutową.
2. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości lub rzetelności informacji Państwowa Komisja Wyborcza może zwrócić się do danej partii politycznej o usunięcie wad informacji lub o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie.

3. Państwowa Komisja Wyborcza, badając informację, może zlecać sporządzanie ekspertyz lub opinii.
4. Organy administracji publicznej udzielają Państwowej Komisji Wyborczej, na jej żądanie, pomocy niezbędnej w badaniu informacji.
- 4a. Organy kontroli, rewizji i inspekcji, działające w administracji rządowej i samorządzie terytorialnym, współpracują z Państwową Komisją Wyborczą i są obowiązane do udostępniania Państwowej Komisji Wyborczej, na jej wniosek, wyników postępowań kontrolnych prowadzonych przez te organy.
5. W terminie 30 dni od dnia ogłoszenia informacji, o którym mowa w art. 34 ust. 5:
 - 1) partie polityczne,
 - 2) stowarzyszenia i fundacje, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania partii politycznych
– mogą zgłaszać do Państwowej Komisji Wyborczej umotywowane pisemne zastrzeżenia co do informacji.
6. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 60 dni od zgłoszenia zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 5, udziela pisemnej odpowiedzi na zastrzeżenie.

Art. 34b.

1. W przypadku odrzucenia informacji przez Państwową Komisję Wyborczą partia polityczna ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu informacji, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia informacji.
2. Rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie 7 sędziów. Do rozpatrzenia skargi stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.
3. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.
4. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę, o której mowa w ust. 1, za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu informacji.

Art. 34c.

1. Partia polityczna traci przez rok prawo do otrzymania subwencji, jeżeli:
 - 1) nie złoży informacji w terminie określonym w art. 34 ust. 2 lub
 - 2) informacja zostanie odrzucona przez Państwową Komisję Wyborczą albo
 - 3) Sąd Najwyższy oddalił skargę, o której mowa w art. 34b ust. 1.
2. Utrata przez partię polityczną prawa do subwencji następuje w następnym roku kalendarzowym po roku, w którym wystąpiło zdarzenie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 35.

1. Partia polityczna tworzy stały Fundusz Wyborczy w celu finansowania udziału partii politycznej w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach organów samorządu terytorialnego.
2. Wydatki partii politycznej na cel, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej. W tym celu środki pieniężne przekazywane są na odrębny rachunek bankowy odpowiedniego komitetu wyborczego.
3. O utworzeniu Funduszu Wyborczego, a także o jego likwidacji partia polityczna zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą.
4. Nazwa funduszu brzmi: „Fundusz Wyborczy..... (nazwa partii)”.

Art. 35a.

1. Za gospodarkę finansową Funduszu Wyborczego odpowiedzialny jest i prowadzi ją jego pełnomocnik finansowy.
2. Pełnomocnikiem finansowym nie może być:
 - 1) kandydat na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, posła, senatora lub radnego;
 - 2) funkcjonariusz publiczny, w rozumieniu art. 115 § 13 Kodeksu karnego.
3. Można być pełnomocnikiem tylko jednego Funduszu Wyborczego.

Art. 36.

1. Środki finansowe gromadzone w ramach Funduszu Wyborczego mogą pochodzić z wpłat własnych partii politycznej oraz darowizn, spadków i zapisów.
2. (uchylony).
3. Środki finansowe Funduszu Wyborczego gromadzi się na oddzielnym rachunku bankowym.

Art. 36a.

1. Łączna suma wpłat osoby fizycznej na Fundusz Wyborczy danej partii politycznej w jednym roku nie może przekraczać 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę.
2. Jeżeli w danym roku kalendarzowym odbywają się więcej niż jedno wybory lub referenda ogólnokrajowe, łączne sumy wpłat na Fundusz Wyborczy, o których mowa w ust. 1, ulegają zwiększeniu do 25-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę. Przepis zdania pierwszego nie dotyczy wyborów uzupełniających do Senatu oraz wyborów uzupełniających, wyborów ponownych oraz wyborów przedterminowych i nowych wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przypadających w toku kadencji.

3. Środki finansowe mogą być wpłacane na Fundusz Wyborczy jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.

Art. 36b. (uchylony).

Art. 37.

Środki finansowe Funduszu Wyborczego partii politycznej:

- 1) w przypadku połączenia się z inną partią lub innymi partiami przekazywane są na rzecz Funduszu Wyborczego nowej partii;
- 2) w razie podziału partii przekazywane są na rzecz Funduszu Wyborczego nowo powstałych partii w częściach równych, chyba że partia rozwiązując się ustanoi inne proporcje podziału;
- 3) w razie likwidacji partii przekazywane są na rzecz instytucji charytatywnej.

Art. 37a.

Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez partię polityczną, mające na celu uzyskanie środków:

- 1) na wybory – muszą zawierać informacje o treści przepisów art. 25, art. 36a, art. 49c pkt 3 oraz art. 49g pkt 2;
- 2) na referendum – muszą zawierać informacje o treści przepisów art. 25 i art. 49c pkt 3.

Art. 38.

1. Partia polityczna składa Państwowej Komisji Wyborczej, nie później niż do 31 marca każdego roku, sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym, zwane dalej „sprawozdaniem”.
2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania, wraz z niezbędnymi wyjaśnieniami co do sposobu jego sporządzenia, oraz wykaz dołączanych dokumentów. Wzór powinien określać w szczególności sposób odrębnego rozliczenia środków Funduszu Wyborczego partii politycznej.
3. Do sprawozdania załącza się opinię i raport biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznej. Biegłego rewidenta wybiera Państwowa Komisja Wyborcza, a koszty sporządzenia opinii i raportu pokrywane są przez Krajowe Biuro Wyborcze.
- 3a. Sprawozdanie składa się na piśmie oraz na informatycznym nośniku danych, którego rodzaj i format oprogramowania określa minister właściwy do spraw finansów publicznych w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 2.
4. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza sprawozdanie wraz z opinią i raportem, o których mowa w ust. 3, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej

„Monitor Polski”, w terminie 14 dni od dnia złożenia go Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 38a.

1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania:
 - 1) przyjmuje sprawozdanie bez zastrzeżeń,
 - 2) przyjmuje sprawozdanie ze wskazaniem uchybień,
 - 3) odrzuca sprawozdanie.Przepisy art. 34a ust. 2–6 stosuje się odpowiednio.
2. Odrzucenie sprawozdania następuje w przypadku:
 - 1) prowadzenia przez partię polityczną działalności gospodarczej,
 - 2) pozyskiwania środków finansowych ze zbiorów publicznych,
 - 3) gromadzenia środków finansowych poza rachunkiem bankowym z naruszeniem przepisów art. 24 ust. 8,
 - 4) przyjmowania lub pozyskiwania środków finansowych z innych źródeł niedozwolonych,
 - 5) gromadzenia lub dokonywania wydatków na kampanie wyborcze z pominięciem Funduszu Wyborczego,
 - 6) gromadzenia środków finansowych Funduszu Wyborczego poza oddzielnym rachunkiem bankowym z naruszeniem przepisu art. 36 ust. 3,
 - 7) przyjmowania wartości niepieniężnych z naruszeniem przepisów art. 25 ust. 4a.
3. Odrzucenie sprawozdania następuje również w przypadku poręczenia kredytu z naruszeniem przepisów art. 25a, a także dokonania czynności skutkującej zmniejszeniem wartości zobowiązań partii politycznej przez inną osobę aniżeli wymieniona w art. 25 ust. 1 i art. 25a ust. 1 lub dokonanej z naruszeniem limitu wpłat, o którym mowa w art. 25 ust. 4.

Art. 38b.

W przypadku odrzucenia sprawozdania przez Państwową Komisję Wyborczą partia polityczna ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania. Przepisy art. 34b ust. 2–4 stosuje się odpowiednio.

Art. 38c.

1. W przypadku niezłożenia przez partię polityczną sprawozdania w terminie określonym w art. 38 ust. 1 Państwowa Komisja Wyborcza występuje do Sądu z wnioskiem o wykreślenie wpisu tej partii z ewidencji.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Sąd po przeprowadzeniu rozprawy wydaje postanowienie o wykreśleniu wpisu partii politycznej z ewidencji.

Art. 38d.

W przypadku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania lub – w razie skargi na postanowienie o odrzuceniu sprawozdania – w przypadku oddalenia skargi przez Sąd Najwyższy partia polityczna traci prawo do otrzymania subwencji w następnych 3 latach, w których uprawniona jest do jej otrzymywania. Termin ten liczy się od początku kwartału następującego po kwartale, w którym nastąpiło odrzucenie sprawozdania, a w razie złożenia skargi na postanowienie o odrzuceniu sprawozdania termin ten liczy się od początku kwartału następującego po kwartale, w którym nastąpiło oddalenie skargi przez Sąd Najwyższy.

Art. 39. (uchylony).**Art. 39a.**

1. Korzyści majątkowe przekazane partii politycznej lub Funduszowi Wyborczemu z naruszeniem przepisów art. 24 ust. 3, 6 i 8, art. 25, art. 36 ust. 1 i 3 lub art. 36a podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa.
- 1a. Korzyścią majątkową, która podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa jest również wartość dokonanej czynności skutkującej zmniejszeniem wartości zobowiązań partii politycznej przez inną osobę aniżeli wymieniona w art. 25 ust. 1 i art. 25a ust. 1 lub dokonanej z naruszeniem zasad, o których mowa w art. 25 ust. 4 lub art. 25a.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy korzyści majątkowych przekazanych partii politycznej lub Funduszowi Wyborczemu z naruszeniem przepisów niniejszej ustawy, których partia nie przyjęła lub zwróciła darczyńcy w nieprzekraczalnym terminie 30 dni od daty dokonania darowizny.
3. Jeżeli korzyść majątkowa została przyjęta, zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Przyjęcie korzyści majątkowej z naruszeniem przepisów ustawy stwierdza Państwowa Komisja Wyborcza w postanowieniu w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym.
4. Partia polityczna, w terminie 60 dni od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia, o którym mowa w ust. 3, może dobrowolnie dokonać wpłaty korzyści majątkowej uzyskanej w sposób sprzeczny z prawem na konto urzędu skarbowego, właściwego dla jej siedziby. Dowód przekazania środków na rzecz Skarbu Państwa partia polityczna przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej.
5. W przypadku odmowy dobrowolnego wydania korzyści majątkowej na rzecz Skarbu Państwa, w terminie określonym w ust. 4, minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, występuje do Sądu Okręgowego w Warszawie o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej.
6. Do postępowania w sprawie przepadku korzyści majątkowej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

7. W postępowaniu sądowym w sprawach przepadku korzyści majątkowych oraz w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym tych spraw, Skarb Państwa reprezentuje organ skarbowy, właściwy miejscowo dla siedziby partii politycznej.

Art. 40.

Do opodatkowania partii politycznych stosuje się przepisy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Art. 41.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, zasady prowadzenia rachunkowości przez partię polityczną, a w szczególności dokumentowania i ewidencji przychodów, wydatków, rozrachunków i składników majątkowych oraz sporządzania sprawozdań finansowych – w tym ewidencji i rozliczania otrzymanych środków publicznych.

Rozdział 5

Postępowanie w sprawie stwierdzenia sprzeczności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych

Art. 42.

Rozpoznawanie spraw o stwierdzenie sprzeczności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych należy do właściwości Trybunału Konstytucyjnego.

Art. 43.

Tryb postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawach, o których mowa w art. 42, określa ustawa z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym¹⁾.

Art. 44.

1. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny wyda orzeczenie o sprzeczności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznej, Sąd wydaje niezwłocznie postanowienie o wykreśleniu wpisu partii z ewidencji.
2. Postanowienie Sądu, o którym mowa w ust. 1, nie podlega zaskarżeniu.

Rozdział 6

Likwidacja partii politycznej

Art. 45.

Partia polityczna podlega likwidacji wskutek:

¹⁾ Obecnie ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 oraz z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638).

- 1) rozwiązania mocą uchwały uprawnionego statutowego organu partii;
- 2) postanowienia Sądu o wykreśleniu wpisu partii z ewidencji z przyczyn, o których mowa w art. 20, 21, 39²⁾ i 44.

Art. 46.

1. W razie rozwiązania się partii politycznej na podstawie własnej uchwały właściwy organ partii niezwłocznie przesyła Sądowi uchwałę o samorozwiązaniu partii oraz o wyznaczeniu jej likwidatora.
2. Jeżeli partia polityczna nie ustanowi, zgodnie z ust. 1, likwidatora, Sąd wyznacza likwidatora tej partii.
3. Sąd, po zakończeniu likwidacji, wydaje postanowienie o wykreśleniu wpisu partii politycznej z ewidencji. Postanowienie Sądu nie podlega zaskarżeniu.

Art. 47.

Sąd po uprawomocnieniu się postanowienia, o którym mowa w art. 45 pkt 2, zarządza likwidację partii politycznej i wyznacza likwidatora tej partii.

Art. 48.

Koszt likwidacji pokrywa się z majątku likwidowanej partii politycznej. Jeżeli majątek partii wystarcza jedynie na pokrycie części kosztów jej likwidacji, pozostałą część tych kosztów pokrywa Skarb Państwa.

Art. 49.

W sprawach likwidacji partii politycznej, nieuregulowanych w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855).

Rozdział 6a

Przepisy karne

Art. 49a.

Kto dokonuje zbiorów publicznych wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 24 ust. 6, podlega grzywnie.

Art. 49b.

Kto:

- 1) w imieniu partii politycznej użycza posiadane przez nią nieruchomości lub lokale z innym przeznaczeniem niż na biura poselskie, senatorskie lub biura radnych gminy, powiatu albo województwa,

²⁾ Uchylony.

- 2) narusza zasady określone w art. 24 ust. 8 dotyczące sposobu gromadzenia środków finansowych partii politycznej,
podlega karze grzywny.

Art. 49c.

Kto:

- 1) przeznacza majątek partii politycznej na cele inne niż określone w art. 24 ust. 2,
- 2) w imieniu partii politycznej prowadzi działalność gospodarczą z naruszeniem przepisu art. 24 ust. 3,
- 3) przekazuje partii politycznej albo przyjmuje w imieniu partii politycznej środki finansowe lub wartości niepieniężne z naruszeniem przepisów art. 25,
- 4) dokonuje czynności skutkującej zmniejszeniem wartości zobowiązań partii politycznej będąc osobą inną aniżeli wymieniona w art. 25 ust. 1 i art. 25a ust. 1 lub z naruszeniem limitu wpłat, o którym mowa w art. 25 ust. 4,
podlega grzywnie od 1000 do 100 000 złotych.

Art. 49d.

Kto nie wykonuje lub nie dopuszcza do wykonania obowiązku sporządzenia i złożenia informacji, o której mowa w art. 34 ust. 1, albo podaje w niej nieprawdziwe dane,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 49e.

Kto przeznacza środki finansowe zgromadzone na Funduszu Wyborczym na cele inne niż określone w art. 35 ust. 1,
podlega grzywnie od 1000 do 100 000 złotych.

Art. 49f.

Kto:

- 1) wydatkuje środki partii politycznej w celu finansowania kampanii wyborczych bez pośrednictwa Funduszu Wyborczego,
- 2) nie wykonuje lub nie dopuszcza do wykonania obowiązku sporządzenia i złożenia sprawozdania, o którym mowa w art. 38, albo podaje w nim nieprawdziwe dane,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 49g.

Kto:

- 1) narusza zasady określone w art. 36 ust. 3 dotyczące sposobu gromadzenia środków finansowych Funduszu Wyborczego,
- 2) dokonuje wpłat na Fundusz Wyborczy w wysokości przekraczającej limity określone w art. 36a ust. 1 lub 2,
- 3) nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu Funduszu Wyborczego, że wpłaty na rzecz Funduszu Wyborczego mogą być dokonywane tylko w sposób określony w art. 36a ust. 3, podlega karze grzywny.

Art. 49h.

Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 49b oraz art. 49g, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 50–59. (pominięte).³⁾

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 60 i 61. (pominięte).³⁾

Art. 62.

W sprawach o wpis do ewidencji partii politycznych rozpoczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 63.

Traci moc ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o partiach politycznych (Dz. U. Nr 54, poz. 312).

Art. 64.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisu art. 58, który wchodzi w życie po upływie 4 miesięcy od dnia ogłoszenia.

³⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 lipca 2001 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o partiach politycznych (Dz. U. Nr 79, poz. 857).